

Samuel Larsson

Kommunstyrelsen

Svar på motion från Siv Sahlström (C) m fl om tilläggsbudget för år 2021 med anledning av den pågående pandemin och behov av extra resurser till kommunens kärnverksamheter; förskola, skola och äldreomsorg

Ärende

Den 22 februari 2021 (§ 36) väckte Siv Sahlström (C) med flera en motion om tilläggsbudget för år 2021 med anledning av den pågående pandemin och behov av extra resurser till kommunens kärnverksamheter: förskola, skola och äldreomsorg. Med motionen föreslås att kommunfullmäktige ska göra ett tillfälligt avsteg från kommunens ekonomistyrningsregler om förbud mot tilläggsanslag i driftbudgetar. Tillägg ska göras i form av höjd skolpeng, ytterligare medel till barn med särskilda behov, höjd hemtjänstcheck och höjd äldrepenng om sammanlagt 7,2 miljoner kronor. Tilläggen ska utbetalas från och med att kommunfullmäktiges beslut fattas och belasta det prognostiserade överskottet för år 2021. Därutöver ska extra medel om fem miljoner kronor, vilka ska belasta årets resultat, ställas till kommunstyrelsens förfogande att fördelas på kärnverksamheterna förskola, skola och äldreomsorg.

Av utredningen i ärendet följer att tilläggsanslag till fastställda driftbudgetar inte ska förekomma. Det följer av kommunens ekonomistyrningsriktlinjer vilka kommunfullmäktige har antagit.

Av utbildningsnämndens remissvar framgår att pandemin orsakat vissa kostnadsökningar direkt hänförliga pandemin. Av stor betydelse i sammanhanget är att skolorna erhållit ekonomisk kompensation i form av statsbidrag. Den 12 maj 2021 (§ 87) fattade kommunfullmäktige beslut om att fördela det extra statsbidraget uppgående till cirka 4,3 miljoner kronor. Regeringen har även aviserat att statsbidraget ska utökas och att Danderyd kommer att få ytterligare över en miljon kronor. Totalt motsvarar statsbidragen omkring en (1) procenthöjning av pengbeloppet.

Socialkontoret framför att egen regi har ett resultat som avviker negativt mot budget för perioden från januari till april på cirka 2,7 miljoner kronor, varav 1,2 miljoner kronor beräknas vara direkt relaterade till pågående

Samuel Larsson

pandemi. Socialstyrelsen har dock betalat ut statsbidrag till kommunerna under augusti 2021 med anledning av pandemin. Socialnämnden har därvid erhållit cirka 0,9 miljoner kronor. De privata utförarna har erhållit cirka 0,6 miljoner kronor.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

I ärenden om beredning av motioner lämnas förslag till beslut av kommunstyrelsens ordförande.

Kommunledningskontorets utredning

Motionens förslag

Med motionen föreslås kommunfullmäktige besluta följande:

1. Kommunfullmäktige beslutar göra ett tillfälligt avsteg från regeln ”Tilläggsanslag till fastställd driftbudget ska inte förekomma” i ekonomistyrningsreglerna.
2. Kommunfullmäktige beslutar höja pengbeloppet för år 2021 för förskolor och skolor med en procent.
3. Kommunfullmäktige beslutar anslå 500 000 kronor till barn med särskilda behov.
4. Kommunfullmäktige beslutar höja hemtjänstchecken med en procent.
5. Kommunfullmäktige beslutar höja äldrepenge med två procent.
6. Kommunfullmäktige beslutar att de höjda beloppen ska utbetalas från och med den första dagen i den månad som följer efter att kommunfullmäktige fattat sitt beslut.
7. Kommunfullmäktige beslutar att inga retroaktiva utbetalningar ska göras.
8. Kommunfullmäktige beslutar ställa fem miljoner kronor till kommunstyrelsens förfogande, att användas till kostnader inom kärnverksamheterna; förskola, skola och äldreomsorg. Kostnader, som kan hänföras till och är direkt eller indirekt en följd av pandemin.
9. Kommunfullmäktige beslutar att kostnaden (punkterna 2–5) cirka 7,2 miljoner kronor, beräknad utifrån första möjlighet för fullmäktige att ta ställning till ärendet, ska belasta det höga prognostiserade överskottet för år 2021.
10. Kommunfullmäktige beslutar att kostnader som uppkommer genom att fem miljoner kronor ställs till kommunstyrelsens förfogande enligt punkt 8 ska belasta årets resultat.

Utbildningsnämndens remissvar

Samuel Larsson

Den 8 juni 2021 (§ 58) antog utbildningsnämnden remissvar gällande de av motionens frågeställningar som gäller nämndens verksamhet.

Vad avser höjning av skolpeng för år 2021 för förskolor och skolor med en procent framför nämnden att en höjning vore välkommet men att det i så fall behöver kommuniceras i god tid före budgetåret för att nå avsedd effekt. Ett tillskott av medel skulle även vara positivt mot bakgrund av att årets budget saknar buffert för dels oförutsedda händelser, dels avsatta medel för övergångskostnader vid neddragningar såsom uppsägningar av personal och lokaler.

När det gäller medel till barn med särskilda behov framförs att nämnden i den så kallade skolpengsutredningen föreslagit att ett strukturbidrag ska införas för att underlätta för skolor att ha en hög kvalitet i sin undervisning. Syftet är att kunna erbjuda elever en likvärdig undervisning anpassad efter respektive elevs förutsättningar och behov.

Avseende medlen för kostnader inom kärnverksamheterna, det vill säga förskola, skola och äldreomsorg framför nämnden att den i budgetuppföljningen mars 2021 uttryckt att det finns en risk för att enskilda enheter inom egenregi inte kommer att nå en budget i balans under 2021. Dessa risker är främst kopplade till vikande barn/elevunderlag vid några få enheter och en generell höjning av pengarna bedöms inte avhjälpa denna risk i tillräckligt stor utsträckning för att avhjälpa densamma. Inga negativa ekonomiska effekter kan dock förväntas på kort sikt förutom dem som kan kopplas till inköp av skyddsutrustning, viss nödvändig it-utrustning samt de av staten kompenserade sjuklönekostnaderna.

Nämnden uppmärksammar också i detta sammanhang det statsbidrag som i olika sammanhang benämns ”skolmiljarden” vars syfte är att bidra till att kommunerna ska ges goda förutsättningar för att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till trots pandemin. Danderyds skolor har tagit del av statsbidraget och därmed erhållit betydande ekonomisk kompensation för pandemins verkningar.

Socialnämndens remissvar

Den 17 juni 2021 (§ 67) antog socialnämnden remissvar gällande de av motionens frågeställningar som gäller nämndens verksamhet.

Av svaret framgår att egen regi har dock en negativ avvikelse mot budget från januari till april 2021 på cirka 2,7 miljoner. Av dessa beräknas cirka 1,2 miljoner vara hänförliga till pandemin. Summan är fördelad på personalkostnader om 0,8 miljoner kronor och materialkostnader om 0,4 miljoner kronor.

Denna negativa avvikelse medför att åtgärder behöver vidtas för att komma tillrätta med resultatet. Sådana åtgärder brukar först och främst bli minskade

Samuel Larsson

inköp av olika slag och kompetensutveckling för personal. Långsiktigt kan det få konsekvenser för kompetensen och attraktiviteten i en verksamhet.

Kommunens ekonomistyrningsregler

Den 12 oktober 2020 (§ 111) antog kommunfullmäktige riktlinjer för ekonomistyrningen i kommunen. Riktlinjernas grundläggande syfte är att skapa effektivitet i kommunens ekonomiska planering och uppföljning samt i det samlade resursutnyttjandet. Enligt riktlinjerna är varje nämnd ansvarig för den verksamhet som bedrivs och att de resurser som kommunfullmäktige tilldelat i budgeten används på så sätt att målen för verksamheten uppnås. Om det uppstår konflikt mellan att hålla sig inom givna resurser enligt budgeten och målpuppfyllelsen har budgeten företräde.

Av riktlinjerna gäller att tilläggsanslag till fastställd driftbudget inte ska förekomma. Förändrade förutsättningar ska istället klaras genom omdisponering av tilldelade medel. Utgångspunkten är således att den av kommunfullmäktige fastställda budgeten till nämnderna gäller för budgetåret och att den ska hållas.

Kommunledningskontorets yttrande

Av utbildningsnämndens remissvar framgår att pandemin orsakat vissa kostnadsökningar direkt hänförliga pandemin i och med en hög arbetsbelastning på elever, personal och ledning samt behov av bättre IT-infrastruktur för att möta de krav som ställs till följd av ökad digital kommunikation och undervisning. Av stor betydelse i sammanhanget är att skolorna erhållit ekonomisk kompensation i form av statsbidrag. Den 12 maj 2021 (§ 87) fattade kommunfullmäktige beslut om att fördela det extra statsbidraget uppgående till cirka 4,3 miljoner kronor. Regeringen har även aviserat att statsbidraget utökas och att Danderyd kommer att få ytterligare över en miljon kronor. Totalt motsvarar statsbidragen omkring en (1) procenthöjning av pengbeloppet.

Socialkontoret framför att egen regi har ett resultat som avviker negativt mot budget för perioden från januari till april på cirka 2,7 miljoner kronor. Av dessa har en beräkning gjorts att cirka 1,2 miljoner kronor är direkt relaterade till pågående pandemi. Socialstyrelsen har dock betalat ut statsbidrag till kommunerna under augusti 2021 med anledning av pandemin. Socialnämnden har erhållit cirka 0,9 miljoner kronor. De privata utförarna har erhållit cirka 0,6 miljoner kronor.

Enligt de av kommunfullmäktige antagna ekonomistyrningsriktlinjerna följer att tilläggsanslag till fastställda driftbudgetar inte ska förekomma.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet får inga ekonomiska konsekvenser.

Samuel Larsson

Johan Lindberg
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Motion från Siv Sahlström (C) m fl om tilläggsbudget för år 2021 med anledning av den pågående pandemin och behov av extra resurser till kommunens kärnverksamheter; förskola, skola och äldreomsorg
2. Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut
3. Utbildningsnämndens beslut, UN 2021-06-08 § 58
4. Bildningsförvaltningens yttrande, daterat 2021-05-18
5. Socialnämndens beslut, SN 2021-06-17 § 67
6. Socialkontorets tjänsteutlåtande, daterat 2021-05-25
7. Motionen

Expedieras
Utbildningsnämnden
Socialnämnden